

DOMINO

sākums

Pīpene

LATVIJAS NACIONĀLAIS ZIEDS

Pīpene jeb margrietiņa zied no jūnija līdz septembrim pļavās un ceļmalās. Pīpeni par Latvijas nacionālo ziedu izraudzījās Botāniķu biedrības (1994) biedri atklātā balsojumā.

Bezdelīga

AUSTRIJAS UN IGAUNIJAS NACIONĀLAIS PUTNS

Dziedātājputns, kas sastopams Eirāzijā, Āfrikā un Amerikā.

Tas ligzdo ēku **iekšpusē** pie jumta kores un barojas ar kukaiņiem. Slaidis, 17–19 cm garš ķermenis.

Lauku piekūns

BEĻĢIJAS NACIONĀLAIS PUTNS

Putns, kuru pētīt pirmo reizi tika atklāts, ka putni redz arī ultravioletajā spektra daļā. Putns, medijot peles, neplivinās vienkārši tāpat. Tas redz peļu urīnu pie alām, ar ko tās iezīmē savas teritorijas, un gaida, kad kāda no pelēm izlīdīs no alas. Tāpēc lauku piekūns tiek saukts arī par **peļu vanadzīņu**.

2006. gadā tas tika atzīts par Latvijas gada putnu, aizsargājams.

Roze

BULGĀRIJAS NACIONĀLAIS ZIEDS

Bulgārijā roze tiek īpaši godāta. Dienvidu ielejā Stara Planinas kalnu grēdās no seniem laikiem audzē eļļas rozī, no kuras **iegūst rožu eļļu**. Tā ir pazīstama arī aiz Bulgārijas robežām. Tieši tāpēc roze ir kļuvusi par vienu no galvenajiem valsts simboliem. Katru gadu Bulgārijā tiek rīkots Rožu festivāls.

Divastu lauva

ČEHIJAS NACIONĀLAIS DŽĪVNIIEKS (HERALDIKĀ)

Čehijas lauva ir heraldisks tēls, kas sākotnēji tika attēlots Čehijas valdnieku ģerboņos, vēlāk – **Čehijas valsts ģerbonī**. Divastu lauvas tēls ir daļa no Čehijas lielā un mazā ģerboņa arī mūsdienās.

Mēža cauna

HORVĀTIJAS NACIONĀLAIS DZĪVNIIEKS

Ne tikai Horvātijas, bet arī Latvijas mežu iemītnieks jau kopš pēdējā ledus laikmeta. Latvijas mežos mīt apmēram 35 000 meža caunu. **Veikli kāpelē pa kokiem** un spēj pārlēkt pa zariem no viena koka uz otru. Pa zemi bieži pārvietojas lēkšus. Vislabprātāk dzīvo vecos mežos, kur ir daudz egļu. Mīgas ieīrko lielos koku dobumos. Visos laikos bijis iecienīts medību objekts, kas medīts caunu cepurēm.

DĀNIJAS NACIONĀLAIS PUTNS

Putns, kas Eiropā ievests no Vidusāzijas ezeriem kā karaļu medību objekts. Latvijā savvaļā, visticamāk, ieviesies no muižu dīķiem. Vēl 18. gs. savvaļā dzīvojošie putni medīti, lai no tiem iegūtu rakstāmspalvas. Pazīstamākā gulbju suga, kas **mājo Latvijā** un ir sastopama visu gadu, jo ziemo pie neaizsalstošiem ūdeņiem. Liepājas ezerā siltās ziemās var novērot apmēram 3000 paugurknābja gulbju.

FRANCIJAS NACIONĀLAIS PUTNS

Putns pieradināts vismaz 3000. g. p.m.ē., un ilgā dzīvošana kopā ar cilvēku atstājusi ietekmi daudzu tautu valodās, folklorā, kultūrā un paradumos. Jau 300. g. p.m.ē. Indijā rakstīts, ka vīrs no gaili var mācīties četras lietas – kā cīnīties, agri celties, ēst kopā ar ģimeni un aizsargāt savu dzīvesbiedri, kad tā ir briesmās. Gaili **baznīcu smailēs sargā Rīgu**, un arī latviešu folklorā gailis tiek saistīts ar varu pār jaunajiem spēkiem – kā gailis nodzied, tiem ir jāpazūd.

GRIEĶIJAS NACIONĀLAIS DZĪVNIIEKS

Populārs tēls Senās Grieķijas mitoloģijā. **Aste** kā dzenskrūve nodrošina delfīna kustību uz priekšu, **airkājas** tiek lietotas stūrēšanai, bet **muguras spura** izlīdzsvaro delfīna peldējumu.

HORVĀTIJAS NACIONĀLAIS PUTNS

Rietumu lakstīgalas dziesmu uzskata par vienu no **skaistākajām putnu dziesmām**, taču tā ir ļoti līdzīga mūsu lakstīgalas dziesmai – nezinātājs tās neatšķirtu. Latvijā lakstīgala ir dainās visvairāk apdziedātais putns, kas augstu vērtēts tieši par tās dziedāšanu.

Es pazinu to putniņu,
Kas dzied vēlu vakarā:
Tā daiļā lakstīgala
Dzelteniem spārniņiem.

(Latviešu tautasdziesma)

ĪRIJAS NACIONĀLAIS SIMBOLS

Auga lapiņa, kam ir svarīga **nozīme Īrijas vēsturē**. Ziedi rožaini vai violetsārti, sakopoti lielās, apaļās galviņās. Bieži sastopams pļavās, laukos, mežmalās, ceļmalās. Tautas medicīnā ziedu tēju lieto veselības stiprināšanai. Īrijā to nēsā kā piespraudi pie apģērba, īpaši Svētā Patrika dienā.

ITĀLIJAS NACIONĀLAIS SIMBOLS

Itālijas vilks ir mazāks nekā pelēkais vilks, apmēram 70 cm plecu augstumā, un sver 30–35 kg. Ēd stirnas, mežacūkas.

Dzīvo kalnainos reģionos, īpaši **Alpos**. Stāsta, ka Itālijas galvaspilsētas Romas dibinātājus Romulu un Remu zīdījusi vilcene.

Arī Latvijā ir sastopams pelēkais vilks. Tiek vērtēts, ka pie mums mīt 300–600 pelēko vilku.

Kipras aitu

KIPRAS NACIONĀLAIS DZĪVNIEKŠ

Saukts arī par Kipras kalnu aitu. Tā ir **savvaļas aita**, kas sastopama tikai Kipras salā. Lielākais Kipras savvaļas dzīvnieks.

Divpunktu mārīte

LATVIJAS NACIONĀLAIS KUKAINIS

Viena no visbiežāk sastopamajām mārīšu dzimtas vabolēm Latvijā. **Pasargā augus no kaitēkļiem**. Vabole dzīvo uz lakstaugiem, kur barojas ar kukaiņiem, visbiežāk laputīm.

Domājams, ka kukaiņa latviskais nosaukums aizgūts no latviešu dievības Māras vārda, kas sevī iemieso zemes spēku.

Baltais stārķis

LIETUVAS UN VĀCIJAS NACIONĀLAIS PUTNS

Latvijas lielākajā daļā sastopams tikai kopš 18. gs. Daudzi sākotnējie latviskie šī putna nosaukumi saistās ar svētumu – svētelis, **svētais putns**. Taču ticējums, ka svētelis nes bērnus, nāk no pirmskristietības laika vasaras saulgriežu tradīcijām Vācijas ziemeļos vai Dienviddānijā.

Jāņu bērni dzimst nākamajā gadā ap pirmo aprīli, un tas ir laiks, kad no dienvidiem atgriežas baltie stārķi.

Zeltgalvītis

LUKSEMBURGAS NACIONĀLAIS PUTNS

Mazākais Latvijas un viens no mazākajiem Eiropas putniem. Tēviņam dzeltenās galvas svītras vidū ir oranža josliņa, kas gan parasti nav redzama. Zeltgalviša balstiņa ir tik augsta, ka daudzi gados vecāki cilvēki to vairs nedzird. Zeltgalvītis lielākoties pārtiek no kukaiņiem.

Faraonu kurts

MALTAS NACIONĀLAIS DZĪVNIEKŠ

Spēcīgs un ātrs, apveltīts ar izcilu redzi un ožu – medību suns, **izcils zaķu mednieks**.

Tulpe

NĪDERLANDES NACIONĀLAIS ZIEDS

Kopš 16. gadsimta Nīderlande ir tulpju karaļvalsts. Katru gadu tur notiek tulpju festivāli, ļaujot uzziēdēt vairāk nekā **10 000** dažādu šķirņu tulpēm.

POLIJAS NACIONĀLAIS DZĪVNIEKŠ

Sumbrs ir smagākais un lielākais Eiropas sauszemes dzīvnieks. Tā augstums skaustā ir 1,8–1,95 m, ķermeņa garums 2,8–3 m, svars 300–920 kg. Kādreiz sumbri tika intensīvi medīti, un pēdējie sumbri paglābās no izmiršanas Belovežas gāršas rezervātā Polijā. Mūsdienās, pateicoties cilvēku rūpēm, sumbru populācija dabas parkos atjaunojas.

Latvijā sumbri izmira 16. gadsimtā.

2004. gadā, pateicoties Pasaules Dabas fondam, Latvijā, Papes dabas parkā, tika izlaisti savvaļā pirmie 5 sumbri.

PORTUGĀLES NACIONĀLAIS AUGS

Par lavandas izcelsmes vietu uzskata Vidusjūras piekrasti. No kurienes šis augs izplatījās arī citās zemēs un nonāca gan kosmētikas kārbīnās, gan zāļu skapīšos un virtuves plauktos.

Lavanda ir populāra savas **rūgtenās smaržas** un ārstniecisko īpašību dēļ. Svaigā augā ir līdz 2% ēterisko eļļu, lielākoties – ziedos. Tas ir galvenais iemesls, kādēļ lavandu audzē.

RUMĀNIJAS NACIONĀLAIS DZĪVNIEKŠ

Lielākais kaķu dzimtas pārstāvis Eiropā. Plēsējs ar īsu asti, **asu pušķiem un vaigubārdū**. Kažoka krāsa var būt rudi brūnā, zeltainā vai gaišā smilšu krāsā ar melniem vai tumši brūniem plankumiem. Latvijā mīt ap 300–500 lūšu.

ZVIEDRIJAS NACIONĀLAIS DZĪVNIEKŠ

Alnis ir lielākais briežu dzimtas dzīvnieks. Latvijā alnis sastopams jau izsenis. Latvijā ir apmēram 21 000 aļņu. Vidējais aļņa augstums skaustā ir 1,8–2,1 m. Alnim ir arī **lielākie ragi**. Vidēji ragu platums ir 1,2–1,5 metri, pieauguša tēviņa ragi var svērt 15 un vairāk kilogramu. Ragi aug tikai tēviņiem. Alnis 2019. gadā tika izraudzīts par gada dzīvnieku Latvijā.

LATVIJAS NACIONĀLAIS PUTNS

Mazo dziedātājputniņu var viegli atpazīt pēc melnbaltā krāsojuma un melnās "cepurītes". Cielava veikli skraida pa zemi un apstājoties šūpo garo asti – augšup lejup. Baltā cielava ir gājputns, kas ziemas pavada siltajās zemēs.

1965. gadā, kad tika rosināts izvēlēties nacionālo putnu, Latvija izvēlējās balto cielavu ar domu, ka katrs to ir redzējis – lauku sētās, ciematos un pat lielās pilsētās.

UNGĀRIJAS NACIONĀLAIS PUTNS

Stepes piekūns ir viena no lielākajām piekūnu sugām. Izcils mednieks, pārtiek galvenokārt no dažādiem grauzējiem, zaķveidīgajiem, putniem. Līdzīgi kā visiem plēsīgajiem putniem, mātītes ir lielākas nekā tēviņi. Tāpat kā citi piekūni, pats ligzdas nebūvē, bet aizņem citu putnu (klijānu, vārņveidīgo vai stārķu) **augstos kokos** būvētas ligzdas.

Vērsis

SPĀNIJAS NACIONĀLAIS DZĪVNIIEKS

Korrida jeb vēršu cīņas ir Spānijas lepnums līdz pat mūsdienām. To uzskata par mākslas veidu. Cilvēku, kurš piedalās vēršu cīņās, sauc par matadoru.

Brūnais lācis

SOMIJAS NACIONĀLAIS DZĪVNIIEKS

Zviedrijā dzīvo apmēram 2500 brūno lāču. **Somijā – 840**. 19. un 20. gadsimta mijā plašu meža izciršanu un izmedīšanu rezultātā lācis izzuda no Latvijas teritorijas. Tikai 20. gadsimta beigās apstiprinājās, ka lāči tomēr regulāri ieceļo Latvijā no Igaunijas un Krievijas. Pašlaik Latvijā uzturas vairāki desmiti lāču.

Liepa

SLOVĀKIJAS NACIONĀLAIS KOKS

Līdz 30 m augsts. No žāvētiem liepu ziediem gatavo uzlējumus, tējas.

Arī Latvijas nacionālais koks.

Es nelauzu liepas zaru,
Ne ieviņas baltu ziedu,
Lai izaugu kā liepiņa,
Kā ieviņa noziedēju.

(Latviešu tautasdziesma)

Nelķe

SLOVĒNIJAS NACIONĀLAIS ZIEDS

Nelķu latīniskais nosaukums cēlies no grieķu valodas – dievišķais zieds.

Ozols

LATVIJAS NACIONĀLAIS KOKS

“Vīrs kā ozols”, “Stalts kā ozols”, “Stiprs kā ozols” – latviešu tautasdziesmās un ticējumos ozols simbolizē tautu dēlu un stipru vīru. Ar ozola zariem ir rotāts Latvijas Republikas ģerbonis. Latvijas lielākie dižozoli pārsniedz 9 m apkārtmēru.

BEIGAS

**EIROPAS
DIENA
9. maijs**

